2007-39-RE

CAUSA 2007-39-RE

Número de registre 474-2007. Recurs d'empara

AUTE DEL 12 DE MARÇ DEL 2008

BOPA núm. 29, del 26 de març del 2008

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 30 d'octubre del 2007, per la representació processal de la Sra. Maria Lluïsa del Pilar Aznar Aznar i del Sr. Carlos Zapata Mustienes, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra els autes del 10 de juliol del 2007 i del 18 d'octubre del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a la defensa, a obtenir una decisió fonamentada en dret, a un procés degut i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti a tràmit aquest recurs i que dicti una sentència que declari la vulneració del dret al·legat, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguin les actuacions processals al moment anterior a la producció de la vulneració al·legada;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 28 de novembre del 2007;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Miguel Herrero de Miñón;

Antecedents

Primer

La Sra. Maria Lluïsa del Pilar Aznar Aznar, actuant en el seu nom propi i en representació de la comunitat conjugal espanyola de guanys va formular un escrit de citació contra la societat Automòbils Pyrenees, SA en el marc d'un procediment per tal de reclamar una sèrie de defectes ocults en el vehicle que havien adquirit.

Dies després va comparèixer el Sr. Carlos Zapata Mustienes per tal de ratificar l'actuació de la seva esposa.

El 18 de maig del 2006, la Sra. Maria Lluïsa del Pilar Aznar Aznar i el Sr. Carlos Zapata Mustienes van presentar una demanda en reclamació de quantitat contra la societat Automòbils Pyrenees, SA.

Segon

Sense contestar a la demanda, la societat esmentada va formular una excepció de defecte legal en el mode de proposar la demanda, ja que el Sr. Carlos Zapata Mustienes no havia promogut la citació a judici, i ja que no s'aportava en el títol de compravenda cap dada relacionada amb l'incident, ni cap informe pericial sobre la causa dels danys i els perjudicis causats.

Tercer

L'1 de febrer del 2007, la Secció Civil del Tribunal de Batlles va dictar un aute en què decidia estimar l'excepció dilatòria de defecte legal en el mode de proposar la demanda, deixar imprejutjada la qüestió de fons i condemnar els demandants a pagar les costes processals. Aquest Tribunal va considerar que la comunitat conjugal espanyola de guanys no té personalitat jurídica i, per tant, no hi havia concordança entre la part que havia citat a judici i aquella que havia interposat la demanda.

Quart

La representació processal dels demandants va presentar un escrit de recurs d'apel·lació contra l'aute del Tribunal de Batlles i, el 10 de juliol del 2007, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va desestimar el recurs d'apel·lació esmentat i va confirmar, íntegrament, la decisió de la primera instància.

Cinquè

Els apel·lants van presentar aleshores un incident de nul·litat d'actuacions per tal com van considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, concretament, el seu dret d'accés a la justícia i el seu dret a què la seva causa sigui vista equitativament. Segons el parer d'aquesta part, el Tribunal Superior de Justícia hauria aplicat l'article 39 de la Llei transitòria de procediments judicials de manera massa formalista. El 18 d'octubre del 2007, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia el va desestimar.

Sisè

El 30 d'octubre del 2007, la Sra. Maria Lluïsa del Pilar Aznar Aznar i el Sr. Carlos Zapata Mustienes van presentar un recurs d'empara en què manifesten que independentment que s'hagi pogut cometre un error en l'escrit de citació, com que es tracta d'un error de tan poca entitat, la desestimació del Tribunal Superior de Justícia, per un defecte de forma, vulnera el dret a un procés degut, ja que tant del contingut de l'escrit de citació, com de la demanda posterior, es pot concloure, clarament, que eren els esposos els què iniciaven una acció judicial contra la societat esmentada.

D'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional, cal interpretar la legalitat ordinària de conformitat amb la Constitució i els formalismes processals han de ser interpretats en el sentit més favorable a l'efectivitat dels drets de l'article 10 de la Constitució, i cal distingir entre irregularitats greus de requisits que determinin la nul·litat de l'acte i altres irregularitats que no afecten el nucli

essencial del dret a la jurisdicció. El Tribunal Superior de Justícia no ho ha tingut en compte, i el dret a accedir a la jurisdicció no pot ser restringit amb raonaments jurídics excessivament restrictius i formalistes, sobretot quan el defecte adduït hagués estat fàcilment subsanable si s'hagués interpretat que la demanda havia estat entaulada pels esposos, d'acord amb l'article 1385 del Codi civil espanyol. Per tant, les conseqüències de la interpretació efectuada pel Tribunal Superior de Justícia han sigut desproporcionades i causen indefensió als recurrents, ja que en cas d'interposar novament la seva demanda operarà la prescripció extintiva de la seva acció.

Seguidament, aquesta part al·lega la vulneració del dret a un tribunal independent i imparcial predeterminat per la llei per tal com els membres dels tribunals ordinaris d'Andorra tenen un mandat de sis anys, tenen altres activitats professionals fora del Principat i, per tant, no poden garantir de manera adequada una neutralitat suficient en les controvèrsies judicials.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que admeti a tràmit aquest recurs i que dicti una sentència que declari la vulneració del dret al·legat, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguin les actuacions processals al moment anterior a la producció de la vulneració al·legada.

Setè

El 28 de novembre del 2007, el Ministeri Fiscal va presentar un informe mitjançant el qual s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, perquè el que realment pretén el recurrent és una revisió i reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions objecte de recurs, que estan fonamentades jurídicament i que no són arbitràries, per tant, no hi ha la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució.

El Ministeri Fiscal considera que la interpretació efectuada sobre la citació a judici pel Tribunal Superior de Justícia no és arbitrària, sinó d'estricte compliment del principi de legalitat en base als criteris habituals d'interpretació; igualment es recorda que les normes de procediment no poden ser ignorades ni modificades a la conveniència de les parts. A més, la selecció, la interpretació i l'aplicació de les regles processals corresponen en exclusiva a la jurisdicció ordinària, i el Tribunal Constitucional només pot intervenir en cas que no es doni resposta a les qüestions plantejades d'existència d'un error material patent, o quan la resolució no estigui motivada o sigui arbitrària.

Pel que fa a les al·legacions sobre la imparcialitat dels jutges, en primer lloc, la part recurrent no prova allò que al·lega i, en segon lloc, el fet que s'hagi de designar jutges procedents dels Estats veïns és la conseqüència de la Constitució, que estableix que la Llei qualificada de la justícia preveurà amb esperit d'equilibri aquesta designació, mentre no es pugui fer altrament.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2007-39-RE.

Fonaments jurídics

Primer

Les al·legacions dels recurrents se centren en dos punts. Un d'ells, el relatiu a la manca d'imparcialitat dels tribunals andorrans perquè els jutges i magistrats no són vitalicis, sembla haver-se convertit en una clàusula d'estil de nombrosos recursos d'empara, la reiteració de la qual no evita la seva total irrellevància als efectes pretesos, com és propi de les pretensions desmesurades. Com ja ha assenyalat en altres ocasions aquest Tribunal, si es prenguessin en consideració

aquestes pretensions això suposaria negar la imparcialitat de tota la jurisdicció andorrana i de la immensa majoria de les democràcies del seu entorn. La via per deduir aquesta pretensió no és l'empara, sinó l'eventual reforma constitucional.

Segon

L'altre punt en el qual els recurrents basen el seu escrit d'al·legacions és la interpretació, segons el seu parer, excessivament formalista dels requisits previstos en l'article 39 de la Llei transitòria de procediments judicials; una interpretació, novament segons el seu parer, desautoritzada per l'esperit de l'article 10 de la Constitució, d'acord amb la interpretació mateixa d'aquest article pel Tribunal Constitucional.

El problema es planteja a l'hora de valorar el formalisme d'aquesta apreciació, tenint en compte que, quan es tracta de garantir el dret a accedir davant una jurisdicció, el rigor dels formalismes legals ha d'interpretar-se de manera equitativa, atenent a la seva finalitat i evitant una interpretació purament mecànica, com ho té declarat aquest Tribunal (veure aute del 14 de març del 2007 recaigut en la causa 2006-26-RE i sentència del 25 de maig del mateix any sobre la causa 2006-24-RE).

Ara bé, una vegada garantit l'accés a la jurisdicció, és quan s'ha de plantejar la finalitat de les excepcions dilatòries. D'una banda, garanteixen la formalitat del procés, instrument indispensable per a la seva objectivitat, de manera que els valors consagrats en l'article 10 de la Constitució només es posen en pràctica quan el procés s'ajusta a les prescripcions legals que el regulen. D'altra banda, serveixen al dret a la defensa de l'altra part, valor igualment consagrat en l'article 10 de la Constitució. I, és el caràcter rogatori del procés civil el que posa les excepcions dilatòries, instrument de la primera de les finalitats exposades, a disposició de la defensa, és a dir, de la segona finalitat, de manera que mitjançant aquesta, deixada a la iniciativa de la part afectada, es garanteix indirectament aquella.

Per consegüent, una flexibilització tal de les exigències processals que privés d'un mitjà de defensa a la part demandada, vulneraria no només aquest dret i amb això l'article 10 de la Constitució i el principi d'igualtat, reconegut en la Constitució mateixa, sinó que podria afectar l'objectivitat del procés mateix. Per aquests motius, les decisions diverses de la jurisdicció ordinària objecte de recurs que neguen la capacitat de el recurrent com a representant d'allò que no pot ser representat, són ajustades a dret.

D'altra banda res no obsta que replantegin degudament la seva pretensió, ja que la decisió judicial adoptada en virtut de l'excepció no produeix cosa jutjada.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2007-39-RE, interposat per la representació processal de la Sra. Maria Lluïsa del Pilar Aznar Aznar i del Sr. Carlos Zapata Mustienes contra els autes del 10 de juliol del 2007 i del 18 d'octubre del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de

Justícia.

Segon

No hi ha condemna expressa en costes per no existir parts contràries.

Tercer

Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Quart

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 12 de març del 2008.

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

President

Vicepresident

Miguel Herrero de Miñón Pierre Subra de Bieusses

Magistrat

Magistrat